

2017. december 1.

Kiadó-Szerkesztő: Kaskötő István

XVI. évfolyam 12. szám.

nyitó oldal
impreszum
beküldési feltételek
kapcsolat
vendégkönyv

TARTALOM

1. oldal próza, versek

Asperján György:
Kinek adjak számot?
Baranyi Ferenc:
Mindnyájunk kényszere
Kamarás Klára: Karácsony csillaga
Király Gábor: A megfosztottság
Kis Mezei Katalin: Téliapó de luxe
Kolev András: Nehéz kereszt
M. Laurens: Villon után szabadon II
Pethő N. Gábor: Valóságos mese
Soós József: Rekviem
Szeicz János: Karácsonyi sóhaj

2. oldal próza, versek

A. Túri Zsuzsa: Egyszer talán...

M. Laurens

VILLON UTÁN SZABADON II

Tisztelt Vezér-úr, Fene-ség, vagy micsoda!
Mi lenne, ha fellátogatnék magához oda?

Lenne meleg üdvözlés a hideg fogadtatásért,
- persze mit is várhatnék én ily alacsony árért. -
Merthogy még magamért is fizetnem kéne,
ha meghívna, mint pápua, tenmagamból ebédre.
Mert végül is Fene-séged is a vérünk szívja,
ez ugyebár a sorsaként lett Önnek előírva.

Minap azon kaptam magam: üres a kezem.
S mi több, Ön eltüntette mindkét zsebem.
Mostanában már oly gyakorta nyúlkált bele,
hogy már meg se kérdi tőlem, érdekel-e.
Bezzeg véleményem kéri a szálló rigóról,
hogy mit gondolok, ha a fejemre tojik olykor.

KÖNYVAJÁNLÓ

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Fetykó Judit: A kapun túl
Fetykó Judit: Ablakvitéz
Fetykó Judit: Epreskert
G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában
G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbon
Kamarás Klára: Álmodás útján
Kamarás Klára: Letenyei fák
Sárközi László: Csikágó
Sárközi László: Hellén szerenádo
Pápay Aranka: Örvények felett

A MEK-ről letölthető művek

Bodó Csiba Gizella: Válogatott versek
Bodó Csiba Gizella: Hoztam olajágot.
Fetykó Judit: Az úton
Fetykó Judit: Hársfanyereg
Fetykó Judit: Sarokház
Fetykó Judit: Magánosok klubja

Albert Lőrincz Márton: Útközben
Bittner János:
Ady Endre a szanatóriumban
Bodó Csiba Gizella: Néző-pont
Bokros Márta: Katedrális
Debreczeny György: hátrafelé haladsz
Dél Tamás: A kígyó
Fetykó Judit: Szálszakadás
Fövényi Sándor: Ha nem
Kaskötő István: Nyugger haiku
Koosán Ildikó: adventidő
Köves József: Korhelyleves szonett
Kő-Szabó Imre: Elvesztett remény
Lehoczki Károly: Október Bugacon
Lelkes Mklós: Havas eső
Mándy Gábor: Eső-merengő
Márkus László: Zűrzavar
Molnár Jolán: karcok
Nagy Antal Róbert: Diadal
Nógrádi Gábor:
Cirkusz Nyáralódon-1.
Péter Erika: A tél lehelete
Pethes Mária: Üzenet
Rada Gyula: Hazámhoz
Ricza István: Egy esztendő
Thamássy Nagy Géza:
A költő bűvköpenye
Tiszai P. Imre:
Árvalányhaj pipacstenger felett
Uhrman Iván: Két nekrológ
Végh Sándor: Ikerversek 3.
Veraszté Antal: A zsebes ember

3. oldal mikroszkóp

Köves József
rovata

4. oldal elfeledettek

Ladányi Mihály
versek

5. oldal

Mondjuk tojik Fene-séged is minden lenti fejre,
kicsiny nyugdíjam épp hogy fussa vizezett tejre.
Lassan a gyógyszereinkért feleségem koldul,
egyikünk vízzel öblöget, s másikunk ettől gyógyul.
Így hatvanöt felett már nagy luxus a kórház,
ott is csak zseb a zseb hátán tátongva sorjáz.

S nagy tisztesség, hogy hagytak nekünk munkát,
negyven év lapátolás után tömhetem a Gyurkát.
S ha megemelem magam, vehetek egy szikét,
megoperálhatom magam, vagy tarthatok misét.
Mert végül is Fene-séged ellapátol minket,
inkább, minthogy ledobjon ide pár fityínget.

Tisztelt Vezér-úr, Fene-ség, vagy micsoda!
Mi lenne velünk, ha nem látnánk Önt soha?

Aba-Novák Vilmos: Élet

Pethő N. Gábor
Valóságos mese

Nitának szeretettel!

Kamarás Klára: Anica
Kamarás Klára: Arcok a múltból
Kamarás Klára: Derült égből...
Kamarás Klára: Mária lányai
Kamarás Klára:
Miből lesz a cserebogár
Kamarás Klára: Napraforgók
Kamarás Klára: Orchideák
Kő-Szabó Imre:
Életfotók betűkkel írva
Kő-Szabó Imre:
P. Horkai Feri kocsmája
Lehoczki Károly: Az ismeretlen kert
Lehoczki Károly: Elgurult gyöngyök
Lehoczki Károly:
Hipermarket. (hangoskönyv)
Lehoczki Károly: Tenz
Lelkes Miklós:
Én már a nyárba vágyom át...
Nógrádi Gábor: Itt éltünk és haltunk
Péter Erika: Túlhordott ölelés
Végh Sándor: A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Hetedhétathár
Irodalmi Epreskert
Koday László
Magyar Elektronikus Könyvtár

Munkatársaink Honlapjai

Bodó Csiba Gizella
Csepeli Szabó Béla
Kamarás Klára
Kaskötő István
Ketykó István
Lehoczki Károly
Koday László
Köves József
Nógrádi Gábor
Pápay Aranka
Péter Erika

Beethoven: Triple concerto I. Allegro.

Létezik egy Angyal, valódi szárnyai is voltak, amíg nem történt meg vele az a különös eset, amiről röviden mesélni fogok most. Mesélni - így írom, mert furcsa fonákja az életnek - eképpen hihetőbb.

Angyalunk valahol ott fent élte megszokott életét, akárcsak többi társa, igaz, őt nem kötötték le azok a témák, amik őket; világképe merőben más volt.

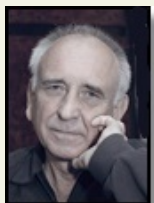
Tovább a teljes szöveghez>>>

...majd a PuPu,
ha valaki, hát
ő majd tudja.

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Baranyi Ferenc Mindnyájunk kényszere

Mert nemcsak lombhullás az ősz,
nemcsak szüret, nemcsak merengő
séták a csábos aranyerdő
ösvényein, hol elidőz
az életkedv az elmúlás
alig sejlő gondolatával,
amit a hervadó madárdal,
futó hangulattá aláz -
nem. Súlyosabb az ősz. Halált
nemcsak sejdít, de oszt is bőven,
ha az esztendő elmenőben
a vakvágányra visszavált,
akkor a pörgő levelek
úgy záporoznak ránk, akár a
dühödt lángnyelvek Sodomára -
és menekülnünk se lehet,
mert mindnyájunknak kényszere

Asperján György Kinek adjak számot?

Egyszerre minden baj nem érhet el,
mire kényes hipochondriám csábít.
Lassan el kéne döntenem, mi fájdt,
s mért viseli, mi nincs is, az ember.

Már nem számolok lehetlennel,
élek, mint más, és nem tudom, mi vár itt;
meg kell halni, és bizonygatom váltig:
dolgom van, az élet nem enged el.

Valami történt velünk: gyávák lettünk,
csip-csup bajokkal váltanánk meg, ami
az életünknel is fontosabbnak tűnt.

Nyílt s rafinált nyavalyákat dajkálók:
bezárva próbálnak szabadítani.
Arról, hogy hittem, kinek adjak számot?!

visszanézni, mint Lót nejlének,
felmérni, ami odaégett.
És eovütt musztulni vele.

Kamarás Klára
Karácsony csillaga

"Kis karácsony, nagy karácsony..."
Lesz-e cukor fenyőágon?
Telik-e majd friss kalácsra,
vagy csak kenyérdarabkára?

Hogy` néz fényes ablakokra,
s ámul kirakaton, kincsen,
kinek anyja annyit mond csak,
édes picim, nekünk nincsen.

A szeretet ünnepére,
hogy` készüljön angyalt várva,
dideregve, fogvacogva,
ha villany, gáz el van zárva?

Segítséget ki adhatna?
Apja titkon lopni ballag,
s szégyenében felvöröslik
fejünk fölött az a csillag...

Szeicz János
Karácsonyi sóhaj

A boldog szavakat jó ideje gyűjtöm
egy kedves karácsonyi dalhoz,
de a síró gyerek mindig eszembe jut,
kit a boltból anyja kihúzott,

Kis Mezei Katalin
Télapó de luxe

Télapó piros palástban,
földig lóg a zsákja,
rongyos, éhes kisgyereknek
csurog már a nyála.

Ősz szakállú kéményt keres
– nincs itt más, csak putri –
fényes-édes ajándékot
hova tudnám dugni?

Kölyökkéz nyúl, az öregnek
félreáll a szája:
Anyád kurva, apád koldus,
húzzál a picsába!

Soós József
REKVIEM

Élünk
csak, mint a szegények.
Bölcsőnk fölött
nem ragyogtak csillagok.

Kopott,
szürke glóriát
fejünkre tették,

sodródunk-szállunk,
mint árva angyalok.

neki kenyérhez ajándék nem jutott.

Hozsannás ünnepi dalt kellene írni,
arról, hogy megszületett Jézus,
és a fenyőfák tövében ünnepelni!
Bár olyan kevés ember érti,
mikor Krisztus lesz, miért kell meghalni.

Szeretünk összebújni ezen az estén,
hogy álarcok nélkül szeressünk,
hogy együtt a közös dalt dúdoljuk végre,
és hittel nézünk fel az égre,
az élet vad karéneket feledve.

Dalolnék én is, de torkomra forr a szó,
hiszen a háborúból élő
fegyvergyárosok tegnap még bombát dobtak,
embereket pénzért gyilkoltak,
és ezek majd mindent folytatnak holnap.

Csak egy bűvös éjszakán szabad a lelkünk,
börtönéből ilyenkor kitör,
és bizakodunk áhítatos csöndben,
habár tudjuk, hiába minden,
nem a sorsunkat váltotta meg Isten.

Király Gábor
A megfosztottság

Rossz szél szól a semmiből semerre,
szólít az újabb, értelmetlen harcra.
Fegyverem nincsen, s az is otthon maradt.
Jaj Istenem! Veres a felhők arca.

Kiürült kamrából kiált a visszhang:
állj a csatába, figyelj a hangomra!
Vacsorám nincsen, s az is otthon maradt.
Jaj, Istenem! Korog a felhők gyomra.

Érintésünktől
néha az éj
lidércfényként
fellobog.

Vállunkat nyomja
gondok hátizsákja,
ébren tartja
bennünk a reményt,

mint vasmarok
órló szorítása,
kisajtol jajunkból
néhány költeményt.

Szánkából
régén kihullt a virág.
Tudjuk,

lassan elmúlunk,

de létünk halovány sziluettje
tündöklő fényben
még egyszer
felragyog.

Kolev András
Nehéz kereszt

Bazári zajban s díszletek között
nehéz kereszt ma élni emberül.
Jajong az ész, mert gyötrik ösztönök,
s az érvek ellen indulat feszül.

Szorong a lélek, itt a test a szent,
a bűn erény s egy út a hit helyett.
Letűnt, mi szép, s már rég a mennybe ment,
mi itt maradt, csak annak tettetett.

Üres, vén vitézek vértcsikorgása
a harcba küldő új kísézőzene.
Ellenség nincsen, s az is távol maradt.
Jaj Istenem! Villog a felhők szeme.

Semmiből semerre megyek csatába,
se pajzson, se pajzssal, se babér, se pálma.
Ha visszatérek is, holt lelkem ott marad.
Jaj Istenem! Itt fog a felhők álma.

Közönyködökbe fúl az irgalom,
s az érdek ott áll mindenekfelett.
Szemét takarja, elvan félvakon,
s könnyít magán a lelkiismeret.

Hamis csodák varázsa surran át
a részeg éjben fetrengők fölött.
Az ördög az, szétszórja önmagát,
majd elvegyül a porszemek között.

a vendég

Alca-Novák Vilmos
festőművész

vendégkönyv

következő oldal >

Márkus László
Zűrzavar

Manapság betűim
önálló életre kelnek,
szembeszegülnek
(nyelvi engedetlenség?),
új textúrákat mintázva
frivol szövegkörnyezetben
labilis struktúrákat
lebegtetve
fecsegik ki titkaim.

Nem túrnek korlátokat,
nem tisztelnek senkit
és semmit –
szerkesztő vagy lektor
nekik egyre megy.

Ha szétcsapok köztük,
szertefutnak,
ad hoc kontextusokba
csomósodva
keringenek egymás körül,
olykor szelídebb,
máskor vadabb
hullámokat vetve
futnak fövenyre.

Fövényi Sándor
Ha nem

minek ez a tengés-lengés,
mikor akad borotva, kés, vonat,
melyek rendezhetnék sorsomat,
az egyik vonz, a másik taszít,
lehet, a félelem igazzá tanít,
mert így életem semmit sem ér,
akár a folyó: míg a tengerbe tér
cipel követ, dögöt, hullákat,
nincs holnap, s gyűlölöm a mákat,
meg kéne találnom a forrást,
amiben se örvény, se sanda sodrás,
csak kicsordul tisztán a sziklarésen,
egyre gyorsabban, mint a szívverésem,
és ha valahol kerekre mélyül,
ott csend lesz, s végre velem vénül
az örökké fortyogó dühödt vérem,
ha nem, száradjon borotván, késen, vonatkeréken.

Bittner János
ADY ENDRE A SZANATÓRIUMBAN

Zúg a fülem visít üvölt

Magam maradok
ellenségeim között.

Fetykó Judit
Szálszakadás

Öledbe raktam múltam darabjait,
volt hitek tárgyi bizonyítékait
– valaha mindet oly fontosnak hittem –,
...és felesleges porfogó lett minden...

a terítőket összehajtom,
nem keresem – így nem találok
a régi mintát, nincs már kötés,
pótcselekvés volt minden öltés,
míg az időbe szúrtam tűmet,
majd elfeledve a betűket...
s az öltésekbe beragadva
álhiteket varrtam magamra

hull, pereg a idő, év évet színez,
tűbe fűz, test-lélek fonalként hímez
velünk, nélkülünk, néha szálszakadás,
bomlik a volt, a múlt, a sohase-más...

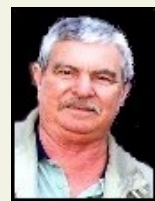
Verasztó Antal
A zsákos ember

A gyönyörű tavaszi alkonyat, egyre több sétálni vágyó embert
csalt ki a szabadba. Aki csak tehetett, élvezni akarta ezt a régen várt
tavaszi napot, ami ebben az évben mintha kicsit későbbben érkezett
volna a szokottnál.

Budai Illést is a sétálók közt találta volna az, aki keresi. Illés ép-
pen megszökött éveire gondolt, amelyek már az emlékek erdejében

Démonokkal együtt alszom
Se suttogás se szitokszó
Nem ér hozzám meg se hallom
Figyelem az ablakon át
Az őszmanók örült táncát
Bolond manók sötét manók
Feszítik a kórház rácsát
Fáj a vállam majd leszakad
Mint százéves nagyapámnak
De még most is de még így is
Nekimegyek a világnak
A gondolat mind elszaladt
Agyam rímek után kapkod
Híres eszem akarásom
Még nem adom fel a harcot
Ködkép lebeg ágyam felett
Égő fájás halántékom
Rozzant szívem felzakatol
Olyan sápadt az árnyékom
Fejem foltos hajam hullik
És a tárnák egyre búgnak
Közeledik véres nászom
Fejet hajtok a Nagyúrnak
Lovas üget a vízparton
Nem protestál nem is lázad
Tüzes szekér nem jön értem
Nem hagyom el a kórházat

Ricza István
Egy esztendő

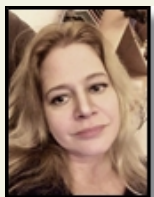
Hó lepi már odakint Magyarország szinte egészét,
tart ez a csúf hideg és vége se nincs január.
Mintha a tél a napokban akarná venni ki részét.
Hidd el azért, fogadom, biztosan eljön a nyár!

Ónos esőben előttem tegnap, ahogy hazajöttem,
láttam, egy úr elesett. Sok van ilyen baleset,

tanyáztak és mostanában nem igazán volt kedve utánuk böngészni. Aztán meg – így séta közben – az jutott eszébe mennyivel más-képp fest ez a környék nappal, mint most estefelé. Másfajta emberek, népesítik, be az utcát diákok jönnek, mennek, fiatal anyák babakocsit tolnak, vagy a mindenáron szabadulni akaró kisgyerekek kezét szo-rongatják. Az idősek meg botorkálásukat megszakítva a járda menti padokra telepednek fájós lábaikat pihentetni.

Tovább a teljes szöveghez>>>

A. Turi Zsuzsa Egyszer talán...

Egyszer talán majd leülök melléd
füstös félhomályban lógatjuk a lábunk
nem lesz fontos a lét vagy a nemlét
múltból szétágazó igazságra látunk
szavak se kellenek, a szemedben
ott lesz a nyűgronggyal fényesre csiszolt hit
s mosolyogsz, mint lassított menetben
szálló tollpihe, sugárnyi fényben, amit
önmagába zárt egy titkos világ,
melyben csak mi vagyunk, játszik és énekel
körülettünk a szél, idő-csigák,
ki mivel szúrt szíven, már rég nem érdekel,
s szétloccsantott vágyakat feledve
vadul belém csípsz, hogy tudjam, ez nem álom,
hogy adjam a kezemet kezédbe,
felhőpamacsok akadnak fenn a fákon,
mint tengerzúgás kagylót, telítéd
szívem semmivel, mindennel, jeleneddal,
s nézlek, mint ki mindent elveszített,
míg lelkem letisztult csendként emeled fel.

míg meg az ember a járdán. Lassan azért ugyebár, tán
múlik a tél, s ez elég, majd csak elolvad a jég.

Még az a jégcsap tervezi épp csak, hogy lecsepegjen,
mert ha nem, én letöröm szemben a ház ereszén.
És mire tényleg vége a télnek, nem marad egy sem,
oly nagy az életöröm bennem, azért teszem én.

Szállingózik a hó még, így búcsúzik a hóvég.
Hallod-e, tél, ne havazz, mert közelít a tavasz!
Duzzad a fákon a rügy már, éled a kert, ezer ügy vár...
Én is elindulok, ám játszani hív unokám.

Március elseje elmúlt, mégsincs vége a télnek,
késik idén a tavasz, bár fut a nap nap után.
Szállingózik a hó is néha, de már ugye, tényleg
hallani azt, amikor cserreg a cinke a fán?

Kajsziarackfa virágozik kinn napok óta a kertben,
s látom, a sok tulipán is ki-kidugja fejét.
Mégse bolondos eléggé április elseje, mert nem
késik idén a tavasz, végre megint ideért.

Hónapok óta heverték, most kivirultak a kertek,
nyílik a sok tulipán, s újra levél van a fán.
Ott, ahol épp belebotlok, nézem az orgonabokrot.
Végig az utca során úgy hat az illata rám,
mint bor a jó vacsorán.

Szerte az utcán mélylila színben az orgonabokrok,
nézve a többiekét, szebb a miénk, a saját.
Arról tépkedem én le idén is az ünnepi csokrot,
s láthatom érte anyám felragyogó mosolyát.

Itt van a reggel, a fákon kismadarak csicseregnek,
szirmot bont a virág, ébred a kert odakint,
ugrani támad kedve az apró békaseregnek
most, hogy a májusi nap végre megint letekint.

Hír, hogy a június éjjel most jön el északi fényvel,
bár aki látja, talán francia vagy katalán.
Én a szobámban, az ágyon fekvé csodálni, ha vágyom,

Nagy Antal Róbert
Diadal

Rosszul fésült árnyak botladoznak
a kiherélt fényben,
majd kitarja két kezét a gyilkos éjszaka.
Az izmok megfeszülnek,
merev póz,
fárasztó gonoszság ül az arcokon.
A keresztek nézik,
a temetők ócska Krisztusait.
Asszonyok jönnek,
hogyan eltapossák az éktelenkedő virágokat.
Egy férfi szentelt vizet iszik,
majd arcon köpi az Istent.
Koponyákkal játszó gyermekhad:
hullákon ugráló önfeledt boldogság.
Lángol az ég.
Paráznák a fűben.
Alattuk a koporsóban felsír egy Kiskabát:
– Anyám, meggyalázott sírom felett
esel újból teherbe?
Az ember legyőzött mindent,
s mint nevetséges féreg,
kúszott feléjük a félszeg halál.

Lelkes Miklós
Havas eső

Hópihehad halálba átszalad.
Ablakon elmosódott pillanat.
Vízből hó lesz, hóból víz, olvadó
világ, ingó, bizonytalan való.

Fehér, szürke. A hegy félig sötét.
Elfáradtan süllyedő völgybe lép.
El-elbukik, de mégsem vallja be, -
finom ködben szemérmes élete.

semmi remény igazán, másfele néz a hazám.

Ömlik a nyári eső, már mind televannak az árkok,
hirtelen ennyi vizet még a csatorna se bír...
Hidd el azért, jön a napfény, s esni talán csak az ár fog! -
Mert ha nem él a remény, hogy jut a bajra sebír?

Nyár van, igen nagy a hőség, szenved a város, a község.
Míg iszod, abba se bízz, szomjad eloltja a víz.
Pestre csak átutazó tart, tömve a strandok, a tópart.
Itt ülök én helyett, s írom e közhelyeket.

Roskatagon baktat a nyár, útja zömét járta be már,
itt vagy amott még elidőz, míg beköszönt végül az ősz.
Házak előtt ott csicsereg dróton ülő fecskesereg,
s győz a vezér majd a vítán: szárnyra kelünk holnapután.
Estefelé mind hamarabb paplan alá bújna a nap,
dönteni fél, s míg hezitál, már van, ahol pára szítál.

Szép az idén ez az ősz, csupa napfény, szinte ajándék,
néha azért a futó záporosó belefér.
Bár hetek óta a nyári melegben fürdik a táj még,
érzi a tél közelét, reszket a fán a levél.

Sajnos, a nyári melegnek mára se híre, se hamva,
hűs szél fúj, a levél mind belereszket a fán.
Lassacskán a virágok pont ugyanúgy dideregnek,
mint te meg én, amikor már kifogyóban a fény.

Estefelé odafent, nézd, udvara van ma a holdnak,
elszabadult levelet fűjdos az északi szél.
Bújj közelebb hozzám, melegíts, mire eljön a holnap,
mert vele itt a sivár, csont-hideg évszak, a tél!

Lehoczki Károly
Október Bugacon

Köd megmutat ezt-azt, s mindjárt befed.
Mozdulatlan sírokban életek.
Foltos fényképet ködbe rejt a lég,
s térdre hullás istenít feketét.

Hópihehad megfordul, táncba fog.
Tánc fényesít fel közönyt, bánatot.
Arcokon álarc: sunyi, gyáva csend.

Véges világ elárult végtelent.

Bokros Márta
Katedrális

A gótikus katedrális
rejtett szögleteiben is
kőfaragást, szobrot őriz.

Hova emberi tekintet nem hatol,
ott is pompázik, izzik, dalol
egy-egy mestermunka valahol.

Munka – alkotás – költészet –
katedrális
őrzi a mi kezünk rejtett
nyomát is.

Végh Sándor
Ikerversek 3.

Készlet

Ma egy szalmabálán ücsörögtem délben
és elnyomott a soványka meleg,
amint a falak szögletében árván megrekedt.

A gyöngye hó átjárta borzongó testem.
Múlt és jövő uszkuráltak felettem,
pont, mint az ég, könnyűn, kéken.

Díszökök heverték jobbra-balra,
bámultam az éppen születő avarra
s egy szőlőprésre, benne fosztott kukoricával.

Kétezer tizenhét október kettő,
az idő is elvásik, mire felnő
s megvénül, ráun a valóra önmagában.

Valamikor dolguk volt itt ezeknek,
csak eleven élőlől hősi díszek lettek,
édeskés paraszti kompozíció.

Álmodtam is tán, amíg merengtem,
mint őszi fény, ha keskeny résre rebben,
vetültek bennem bú és dáridó,

homályos árnya annak, aki voltam,
ami a halál minden felszentelt szoborban
s bennem, míg langy melegként lengedez

a dél a két fal szögletén,
a bála alattam puhán neszez
s paránvit fordul a világ tengelyén.

Bodó Csiba Gizella
Néző-pont

Semmi sem túl sok,
Semmi sem túl kevés
Ha az rád fonódó ragaszkodás

Mint zárban a kulcs, olajozottan fordultál
át magadba, takaród magadra húzván.
Kint hideg van, sötét, oda nem mennél,
de itt sem akarsz maradni, repked a remény!
Mindhiába álom és képzelet, kilátszik a talány,
mint kislábad ujjá a takaró alól, mozdul egyszer,
majd szellő sem rebben. Többször kihasználtál,
betegségemben mégis embertelenül elhagytál.
Nyílik az ajtó, ki nyitja rád?, recsen, mert nem kentem át,
belép egy váratlan világ, pénzben, szeretetben mindannyiszor
hiányt hány, mégis visszahúz a régi emlék, az az egyetlen,
ami volt talán, és odamennél, mert akkor jobb volna talán?
Tudom, nem! Csikorog a gondolat, pedig eltelt egy kis idő,
azóta átfordult nyereszkdésbe a szándékom, gondolom
nálad csak egy tömörnyi érett cseresznyefaág, gyümölcsét szedni
szabadon mily gyönyörűség, átharapva nem látod, vér folyik odaát!

Álomlét

Csak reménytelen emlékkép, akarta Ő a világot, de rosszkor,
és rosszféleképp! Apámról szólok tisztelettel, élete meghazudtolta
eszmélettérképét! A háta sem bírta, hordozni mikéntjét, hát
elrohant és elvitte családját egy nagyvárosba, elküldött a semmibe,
és abból lett a miként!

Csak a nincsbe haraptam egyszer-kétszer, jóllaktam szerinted?
Hímzett virág a képzelet, beborít az átalakulás, egyszerre lettem
minden, és semmi, olyan, mint az őszi eső, meg a szél, küzdenek
hiába, pedig semmi dolgukat teszik, emlékeinket tépik le fáinkról,
levelenként.

Szomorúan nézem, ontják fáink magukról az elmúlt életet, hullnak,
hullnak, elfelejtenek, emlékeznek és énekelnek, magukra
gondolnak.

Szomorú sárga falevélesés, szinte elmúlászivatar,
egy ág sem mozdul, de tudják...jövőre új levél, új képzetet akar.
Ha kinő, az, az új akarat

Albert Lőrincz Márton
Útközben

Ha az lefejtő elengedés!

Semmi sem túl sok,
Ha adhatok fehér éjszakán
Semmi sem túl kevés
Ha egy percet szántál reám.

Aba-Novák Vilmos: A fény.

Mándy Gábor
Eső-merengő

Jaj, de undok eső!

Hajszálainkra égnek
az esőcseppek, a fények,
mielőtt elhagynak,
mielőtt földet érnek.
De nekünk nincs módunk
megtudni, útközben
mire készülődnek?

Uhrman Iván
KÉT NEKROLÓG

1.

A Tabánban kihunynak már a gyertyák;
a lélek róluk százfelé oson;
s mint kit az élet ezredszerre vert át,
nyomában lustán sír a szaxofon,

száz utcát és teret bejárva Pesten,
mely újra vén, s mogorva, mint a gondok;
de volt, hogy ifjodott, s pár bűvös esten
belőle nőtt a Kex, Atlasz, s a Nonstop.

Omega-klub? Még tudja, hol keresse,
és visszatérve a Tabánba este,
utolszor még az LGT-t idézi;

utolszor szól Boogie a zongorán,
mert elköszönt az Álomarcu lány,
s tán jó a Holnap, jaj, de soha néki!

2.

Arról volt szó: ha ütni épp muszáj,
a dobot üsd – hisz annak úgyse fáj!
És mégis azt beszéltek társaid:
rajtuk dobolsz – hogy hajtson mindegyik!

Merő
víz a gatyám.
Atyám!
Persze nagyon is érthető,
ilyenkor könnyebbül meg a felhő.
Neki is kijárnak a könnyek,
mert úgy sokkal könnyebb.
Sírja ki hát magát.
Nahát,
egészen meghatódtam.
Valóban.
A víz aránya 90 százalék.
Ha nem ázom, akkor is ázálék
vagyok testemen belül.
De azért jobb, ha az ég kiderül.

Molnár Jolán
karcok

karcok a térköveken
szobrok támfalak bélietes kapuk
árnyékod késve követem
de szembefordulsz s az ellenfényben vakud
a fehérség is sápadtabb árnyalat
mint lejárt szavatosságú joghurt
a szenteltvízben libegő ázalag
témánál vagyunk és csak feszíted a húrt
jaj ne licitálj ne vádolj ne feszülj be
megcsap a dohszag istent sem hiszed
csak a lángost sörrel leküldve
koccan a fog és a szénsav sziszeg
parti cipőkben a disznóláb kígyómarás
ha a húszat tartod úgysem emelek
horogkereszt a bumerángod nagy dobás
volt de a bűntudatot hiába pereled
a lőréseken átszüremlik a kétely feléd
az agypankrációt is csak két s-en nyered
végül neked hagyom a lángos felét

Mert amatőrből nőni profinak –
ki megpróbálta, az tudhatja csak;
s ki lanyhán, félvállról próbálja meg –
a félútig se jutva megreked.

Hiába lépsz be mindig gondosan,
tízezred másodpercre pontosan,
körötted mindig ezek rontanak;

ezért szálltál ki, nemde, újra csak
(fényes helyen?!) – nem bánva már, ha szól
a rockandroll, s ha többé már sehol?

Aba-Novák Vilmos: Kubikosok.

Koosán Ildikó
adventidő

... csípősebb egyre ...
k ö d b e n a v á r o s

elfog az émelet ahogy nyeled
mértani középpontban áll krisztus
a maradék élettéren
megfordul a kisbusz
még éppen elérem

Köves József
Korhelyleves szonett

Szilveszter után kissé másnaposan
- de még éjjel is kapatosság ellen -
ha fejembe szállt a szesz alaposan,
és szellőzni kell, hogy majd elfelejtsem

a kavart, amit a számos lé heves
ivása tett, s kell a kijózanodás,
legjobban segít a korhelyleves
káposztával, virslivel és csodás

füstölt húsokkal, jól befűszerezve,
(benne friss tejföl, így lesz hibátlan)
egy adag után új életre kelve,

új mulatásra ismét talpra álltam,
korhelyleves-adagom lenyelve
már teljes erőben, regeneráltan.

Péter Erika
A tél lehelete

Eltűnt a nyár
lármás vidámsága;
nemsokára ködbe

/felbolydult méhkas a tér most/

reggeli nincstelenek

[— gátat emelnek
alkalmi szoborként —

a tülekedésben

egy látványpékség

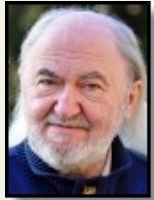
ingyenes illat-melegénél

rongyokban vacognak

— *adventi könyörületből*

juttatott —

emberi szájalmat remélve

Nógrádi Gábor
CIRKUSZ NYÁRHALÓDON-1.

A FÓKA

Élők, a konzervdobozoktól tartatok!

Éveken át a száraz és poros porondon
hajszolt egy borszagú Isten,
hallal s éhséggel kínálva elégszer,
hogy óriás testem körbetekerve
égő fáklyát hordozzak orromon,
s uszonyaimon ugráljak a lépcsőn.

„Szenzációs mutatvány!” – ennyi voltam.
De legalább kifizetett a taps:
a dicsőség, hogy nem élek hiába.

Mint ujjongott Nyárhalód kandi népe,
hogy lánggal bukácsoltam felfelé!
„Hogy volt! Hogy volt!”
S éjjel valaki játékból bedobta
azt a dobozt a kocsí rácsain...

Bádogból van és éles a halál.

fúlnak a napok.

Csupán a szél neszez,
majd az eső gyöngö
verébszárnya csapkod,
ám holnap talán
parittyaként lövöldözi
szőlőszemnyi cseppjeit
s sebet üt szívemen.
Utcát cserél a szél.
Arcomon érzem már
a tél leheletét.

Kő-Szabó Imre
Elveszett remény

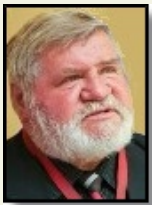
A negyvennyolc éves Tóth Sándor kálváriája pontosan egy éve kezdődött. Lehetne, ez mondjuk az évforduló, a számvetés ideje, ahogy azonban az ember belegondol, akkor ez egy kegyetlen vesszőfutás volt inkább. Ott kezdődött, hogy ez a szőke, jóképű, magas, még fiatalembernek számító szobafestő, az utcán találta magát. Egyik percről a másikra. Érettségi után tanulta ki a szakmáját. Állítólag a tapétázási munkában volt kiváló. Ezt értette a legjobban, szerette is csinálni. Nem kocsmázott, nem az a fajta volt. Mindig tisztán járt, szépen vasalt ingekben, tiszta nadrágban és fényesre kefélt cipőben a vasárnapi focimeccsekre.

Tovább a teljes szöveghez>>>

Pethes Mária
Üzenet

poshadt-víz színű felhők.
hűvösen hallgatok, akár
a rejtekhelyről messzelátóval

Rada Gyula
Hazámhoz

Szigorún szeress

A sötét éjjeli ég rőt résein
rég ereszkedik ránk az elgyengítő
együgyűség, az ostoba kételkedés
s a mindennapok eszelős játéka,
a tudatlanság, a hitetlenség,
ha mindig a könnyebb ellenállás
felé gyúrunk, abban a sötét
hitben, hogy az áldott tudás,
az isteni készség mögül a
kötelesség, a szorgalom, s
még ezer halott tartalom
elhagyható, elkerülhető...

E farkas-ordas lét közepén
nem félsz hogy kevés vagy?
Jó az, ha az egekig dicsérsz
és seholy egy értékes pont?
Ha csak legyintenek rád,
s lődörögsz, mint egy félbolond !?

Szigorún szeress, s láss !
Többet ér minden apró áldozat,
mint egy rakás üres glória,
s örömkönnyekek is emelnek
életre, halálra...

Dél Tamás
A kígyó

megfigyelt táj. anyaméh
az ágy, nincs erőm kicsusszanni
a paplan-burokból.

ki számít itt élőnek?
engem csak sírásomtól
elnehezült párnám igazol.

ezer színpompás, idegen
nyelven írt levél érkezik.
nem tudom, miért küldöd őket.

neked nem kell számot adnod
véghez vitt dolgaidról. mindre
pontosan emlékezem.

Tiszai P. Imre
Árvalányhaj pipacstenger felett

Szőkesége, mint árvalányhaj a pipacstenger felett,
hullámozott át az időn, énekelt, táncolt és nevetett,
alkonyi napban fürdött, apró karjával feléd intett,
magához ölelt, keze arcod simította - szeretett.

(- anya, miért engedted el kezem?
hisz megígérted,
enyém az életed,
apa szomorú - Te nem érzed?)

Napnyugta búcsúztat - hajnal nem virrad.

Hányszor
megbántam mára,
hogy rátekeredtem
éppen arra a fára.

S most, ha nyelvet öltök,
sem gúny az,
így közlöm amit érzek.
Azt a ragyogó alakot -
aki szól hozzátok -
csak én látom
talpig feketének?

S mégis én lettem
az Ördög bábja;
gonosz is,
aljas is,
közutálat tárgya.

S a jogtalan ítéletér -
mivel utódaimra
így is úgy is
átkot hagytam -
számam addig
tágítottam,
hogy a következő
gyümölcs majd,
pontban belefér.

Thamássy Nagy Géza
A KÖLTŐ BÜVKÖPENYE

Kicsi lett hirtelen a kabátom,
oly sokan bújtatok hozzám bele
vihartól és bántástól remegve,
mentsvárként bízva bennem.
Pedig mit érek én nélkületek,
hisz erőt ti adtok szavaimnak,

Aba-Novák Vilmos:
Szent Ferenc a
madaraknak prédikál.

Debreczeny György
hátrafelé haladsz

hátrafelé haladsz az útvonal
kutyák és gyalogosok
részére fenntartott szakaszán
és nem tudod te melyik vagy
lábujjhegyen állsz
az elnéptelenedett városokban
fejedem fácántollas zöld kalappal
és a vágóhidakon kukorékolsz
a sárga házat rég bezárták

zsebemből nem papírt, hanem
benneteket húzlak elő egyként,
ha maradtok.

És jöjjenek újak akár, ha kellek,
hát veszek holnap egy méretes
köpenyt, hogy jól elférjete,
de tőlem tudjátok meg azt:
a költő is csak ember -
vakarja meg valaki a hátamat...

Kaskötő István
Nyugger haiku

Macskám enni kér.
Adok, majd ajtót nyitok.
Még hasznos vagyok.

szirénázva kék villogóval
nem jön el érted senki sem
sem isten sem a sintér
sem a sintérek bakók
fácánok zöld kalapok istene
öreg már és neheze esik
az eljövétel
lábujjhegyen áll
az elnéptelenedett városokban
fején fácántollas zöld kalappal
és a vágóhidakon kukorékol
hátrafelé halad az útvonal
kutyák és gyalogosok
részére fenntartott szakaszán
egy kicsit lázas reumás
isten orrára rászáll a légy
nem látja szegény
de a légy összetett szeme
mindent lát
mindent lát

Magyar (s)irodalomtörténet

Köves József szerint

Szereltem háború után

A közlekedés még bizonytalan volt, a HÉV alig-alig járt Szentendréről a romos Budapestre. Mindez nem érdekelte a férfit, ő találkozni akart Rózsikával, akit akkor már inkább Klárikának hívtak. Nem egyetlen rajongója volt a rendkívül tehetséges színésznőnek, mindenesetre ő nagyon tudott rajongani.

Rajongott ő, sőt: eszeveszetten szerelmes volt pár évvel korábban Mariskába is. Meg még sok színésznőbe, de azokkal mindig plátóiabban. Hiszem alapjában véve hűséges férfi volt, később is igazolta, mindvégig kitartott L-nél, annyira, hogy évtizedekkel később abba halt bele, hogy L. otthagya őt. Nem, nem hűtlen lett, csak képes volt meghalni. De ez már messze távol történt, nem ebben a hazában, amelyik hűtlen lett hozzá, mint Jónáshoz a szavak.

Meg se tudta volna számolni – legalább is két kéz tíz ujja kevés volt hozzá -, hányszor volt életében szerelmes. Többnyire színésznőkre, balerinákba. A színpadba. Élete javát színházban töltötte. Meg kávéházban. Élt, ahogyan szerinte egy író-polgárnak élnie kell. Szerényen, visszafogottan, elegánsan, méltósággal. De a színházak újra és újra darabokat kértek tőle, ösztönözték, s ő a próbákra is szívesen bejárt, hát persze, tálcán kínálkozott a... nem a lehetőség (volt az is, de nem élt vele vissza), a szereltem. Ami gyakran feszélyezte, mert nem akart szerelmes lenni, visszafogta a hűség, e nemes erény, meg – persze – a félelem, hogy

felrobban az évtizedek során kialakult szolid, beosztásos életmódja. És sajnálta – volna – L-t is.

Aztán ideért a háború, elpusztult a Mikó utcai otthon. Hogy élek én? Várj, elmondom neked. A szél! a szél Szobámban sepreget. Ablakom nincs, repedt sárkánypapír Borítja csak, s a rozsdás kályha sír - Mi ez a fájdalom? Talán a tested, Ó, megenném én, mint a kannibálok. Mi ez a vers? Csak annyi, hogy az este Leszállt reám, s nem az ágyadban hállok. Ezt egy régi kínai költő írta – aki ő volt. És Klárikának írta.

Szenvedett a vágytól, a szerelemtől. Nem találta a helyét, nem volt türelme ott ülni az öreg Erika előtt, hogy a napi penzumot az írógépbe verje. Nem, neki látnia kell Rózsika-Klárát. De nem naplójegyzet, nem novella született, csak egy rövid levél. Emlékszik még a Múzeum Kávéházra, a Sándor utca sarkán? Holnap, kedden délután 4-kor ott leszek, mert ez közel van most Magához. Ha nem jöhet, hagyjon hírt a házmesternél, mikor és hol láthatom? Rosszkedvű vagyok, ne haragudjon, előre is bocsánatot kérek. Viszontlátásra!

Nem bízta magát a HÉV esetlegességére. Kerékpárra ült. Mostanában, a háború vége óta ismét hozzászokott a biciklihez. Mint Kassán, diákkorában. Csak akkor kevésbé fárasztotta.

A kávéházban kevesen voltak, feketézők, csacsenerek, piszkos kis üzletek piszkos kis szervezgetői.

Nem a régi volt a hangulata ennek a helynek sem. Semmi nem a régi már.

A kerékpárt a magas, középen őszülő hajú pincérre bízta. Ismerte régről, amikor még – úgy hitte – béke volt. Az hátragurította a belső terembe, a sötét sarok felé, ott támasztotta neki a falnak.

Az író kiült az egyik, Múzeum körútra néző ablakhoz. Frissen volt üvegezve, mintegy a háború után kitört békét sugallta. Az asztalra tett egy szál vörös rózsát, kicsit fagyosak voltak szirmai.

És csak nézett, nézett várakozóan, vágyakozóan az úttestre. Tudta, hogy ostobaságot tesz, de néha jó ostobának lenni. Ez jó gondolat volt, gyorsan följegyezte kis tömbjébe, melyet a belső zsebéből húzott elő. majd otthon átvezeti. Otthon? Leányfalun, a falusi házban, ami egy kicsit olyan, mint az emigráció. Ez is jó gondolatnak tűnt, hát sebtiben leírta.

Szürke taxi fékezett az úton és kiszállt belőle ő. Bokáig érő, derékban szűkített télikabátja végig begombolva, fején turbán. Csak a szeme, a mosolygós szeme csillant fel a hópelyhek mögül. Valamikor azt írta, hogy az öltözködéssel egyáltalán nem kell törődni. De kell, gondolta most, és nézte az ajtóból belépő eleganciát. Igen, egy dáma közelít, nem a hajdani falusi kislány.

Az író felpattant, és mély kézcsókkal fogadta. A pincér – régi bútordarab – lesegítette a kabátját, és hátravitte a ruhatárba.

Az író udvariasan kihúzta a hölgynek a széket, segített leülni. Azután ő is visszaült, pont szemben Klárral. Teát kértek mindketten, mert a kávé majdnem ihatatlan volt a háborús évek után.

- Maga gyönyörű – mondta sóhajtva -, és a művésznő szemét nézte. Vágyom magára, Klári. Szeretem.

- Ez kedves, Sándor – mosolygott a művésznő és ebben volt valami színpadias is. – Én is szeretem magát. De csak úgy, mint tanítvány a mesterét. Maga nekem a Mester...

- És vágy?

- Ne kezdje újra... kérem!

- Rendben van – dűnnyögte Sándor. – De muszáj újra.... Maga is tudja, hogy minden szeretet, minden emberi kapcsolat alján Eros ég.

Klára felkacagott:

- Maga is színházi ember, Sándor. Ez most eléggé hatásvadász volt. Ne akarjon átverni. Tudom, hogy ez a mondat a „gyertyákból” való. Olvastam...

Az író úgy csapott le erre az utolsó szóra, mint keselyű a zsákmányára.

- És tetszett?

- Legyek őszinte?

- Legyen – nézett várakozva az asszonyra Sándor.

- Kicsit lassúnak, monotonnak éreztem...

- Két ember... Két idős ember dialógusa...

- Igen. Remélem, nem akarja színpadra vinni... Ott nem élne meg.

A színésznő belekortyolt a teába, és rágyújtott. Sándor kicsit sértődötten hallgatott. Váratlanul szólalt meg.

- Verseket írok. Magához. Felolvashatok egyet?

- Akár kettőt is – derül magában az asszony.

Az író belső zsebéből előhúzta a kéziratot.

- Csak egyet. A címe: A hallgatásról is beszél...

- A hallgatásról...?

- Igen... Akarsz hallgatni velem? Jere, hallgass./ ("A szó a hallgatásban lesz hatalmas" -/ Idegen költő írta ezt, szegény,/ Egyedül élt a föld másik felén -)/ Hallgass velem. Úgy hallgass, mint a csókban/ Hallgat a száj, mint vágy a bujdosókban,/ Hallgass, mint magzat az anyaméhben/Vagy mint nő, ha némán mondja: "Még nem!"

- Én hangosan mondom – kuncogott a nő –, Sándor, még nem... És soha nem. Maga nős! – Maga is meglepődött, hogy Sándornak meri nevezni. A mestert. Akivel eddig olyan nagyokat sétált, hallgatta bölcs fejtegetéseit a hóesésben. Egy picit, úgy érezte, bele is szeretett a férfiba. De csak egy picit. Éppen, hogy. Ahogy a diák szokott a tanárába. Olyan plátóian. - Vajon L., ahogy maga nevezi rendszeresen, mit tud rólunk? Elmesélte-e neki közös ebédeinket, sétáinkat?

- Nem – rázta meg a fejét a férfi. – Nem mondtam el.

- Ahogy Mariskát se, ugye?

- Most ez miért mondja? – támaszkodott hátra a férfi. – Nem, őt sem. Mert kímélem a feleségem. Mert szeretem. Huszonhárom éve együtt élünk. Negyed évszázad, majdnem. Nem olyan egyszerű ez! De magába, Rózsi – most így mondta –őrületesen szerelmes vagyok.

A nő kicsit csücsörített, a szemében csúfondáros fény villant meg.

- Majd meggyógyul, tanár úr ... A szerelem sérülés, amely nyolc napon túl gyógyul. Már a legrégebb korban úgy ábrázolták a szerelmet, mint egyféle sérülést. Az ókor képes és plasztikus ábrázolásai nyilvánvalóan okozta sérülésnek mutatták a szerelmet. Ez a felfogás később megváltozott.

- Hoggyan? – csodálkozott az író.

- A szerelmet a legritkább esetben okozza nyílveessző. Legtöbb esetben hiányérzet okozza. Az emberek egy napon vágni kezdenek a szerelemre, s ez a vágyakozás oly kóros és erős, mint a nagy testi hiányérzetek, az éhség, vagy a szomjúság. A hiányérzet e beteges túlzottsága okozza, hogy ilyen állapotban beleszeretnek az első jöttmentbe, oly mohón és kétségbeesetten, ahogyan az, aki nagyon éhes, a vályúból is eszik. A hiányérzet csillapultával — néha már nagyon rövid idő multán — csodálkozva szemlélik az idegent, akibe beleszerettek, s nem értik, mi történt velük? Ilyenkor sok levelet írnak, néha megnősülnek, vagy öngyilkosságot követnek el.

- Honnan veszi ezt, kedves?

A nő felkacagott.

- Maga írta, Sándor. Két éve, az Új Időkben. A szerelemtől. Látja, készültem magából. Pontosan idéztem. Ez a munkám: könnyen tanulok szöveget... Maga nem fog megnősülni, hiszen nő.

- Marad az öngyilkosság? – kapta fel a fejét az író.

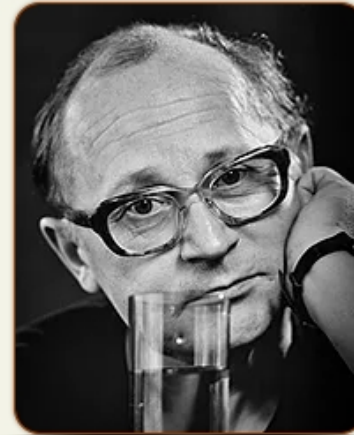
- Látja, az meglehet... De biztosan nem én leszek az oka.

Az író fizetett, egyszerre álltak fel. A férfi a bejárat előtt még kézcsókkal búcsúzott, majd felpattant a kerékpárjára és elindult.

Nagyon messzire.

Ladányi Mihály

MAECENASHOZ

Panaszkodsz, Maecenas, könnyű erkölcseimről,
legyintesz rám, mivel posványban élek én,
nincs két fűtött szobám, s mi fűt: csak költemény.
Egy istent szolgálunk s kegyét mind te szeded föl.

Lennék én Maecenas s te, ki helyemben flangál:
nem jót — még rosszat se tudnék rád mondani.
Oly szürke vagy, csupán hatalmad az, ami
hízegőid között glóriát fon neked már.

Majd egyszer, Maecenas, meghalunk mind a
ketten,
csupán porunk marad e jószagú ligetben,
benő a fű, a gyom, hogy elterülünk holtan...

ELÉGIA

Ladányi, te fáradt kisember,
ki valaha úgy csavarogtál
a városokban, mint templomokban az isten,
vígán megéltél a hozsannákból s a perselypénzből,
mert valami álom
muzsikált benned a világról,
mert a valóság az álomtalanokat
szereti szomorúvá —
de te sorbaálltál a szél illatáért,
a víz csillogásáért,
napi egy csókon és egy pohár boron is
eltengtetted boldogságodat —
mert gazdag voltál a csoda péterfilléreitől,
mert volt még csoda —
Mos a komforteszményű világ esőiben,

Terólad mit tart meg a jöszemű utókor?
Hogy nem értél többet, mint láthatni a porból.
Énrólam legalább sejtik, hogy — férfi voltam.

SIKÁTOR

Szeretek éjszaka sikátorokban járni,
keskeny utcák során, sötét grundokon át,
ahol bodzák között könnyű zajok követnek,
szél hordja a boldog testek meleg szagát,

szeretek éjszaka megállani a házak
között és elgondolni: mi van túl a falon,
hogyan mozdul egy kar, egy száj hallgatagon
hogy izzítja a lázat...

Fényekkel megrakott, nagy álom-üzemek
a házak. Valahol rádió szól szelíden.
Komor éjjeliőr, viszem köztük szívem.

Térjetelek nyugovóra — mondom — s örüljetelek,
hogy holnap új nap jön öröme, szerelemre,
s majd újra éj borul szivárgó sebetekre

[CIMBORA ÖREG UTCASEPRŐ]

Cimbora öreg utcaseprő
sosem volt semmid
csak ez a mozdulat a seprűvel balról jobbra
de jól ismered a kantinok zugait velem együtt
ahol egy stanicli tepertő
meg egy fröccs
igen
egy egész stanicli tepertő
az ebédünk ma is
Ám takarékoskodnunk kell a tepertővel
és úgyszintén a staniclivel is
Mert mi lenne
ha mi nem takarékoskodnánk
Ha az utcaseprő

az adóhivatalok felszólításával hónod alatt,
s behúzódva
az utolsó szerelem ereszalja alá,
öreg, szomorú fecske,
hova indulsz, ha ősz jön a világra,
s hova térsz meg ha fészkedbe
verebek települnek?
Boldogan kaparják a lószart,
s véletlenek indokolják már
kollektív csiripelésüket.
S az ének olyan szennyezett,
mint a folyók vize,
nem lehet inni belőle ráhajolva.
Hagyd hát a szavakat.
Menj az erdőbe gombát szedni,
dőlj a puha mohára,
manók közé
álmodd magad.

[KÉT NEVETÉS KÖZÖTT]

Két nevetés között
ott van már a kósza halálból
egy pillanatnyi csönd

Ám ha e csöndben üldögélek és
elképelem a gyászbeszédet
újra elfog
a röhögés

ATAVIZMUS

Minden kamasz
versekkel kezdi
s háborúkkal folytatja.
Alig marad
egy kicsi idejük,
hogy önmagukban körülnézzenek.
A tévedés
kecsegtető lehetősége sem

nem takarékoskodna seprűjével
holnapután hogyan is ragyoghatna az út
a legeslegújabb márkájú kocsik
hidegszemű csordája előtt?

életrajz

ÖT HAIKU

1.
Tegnap a Golgota Turiszt jutalom-megfeszítésre
utaztatott. Pilátus hosszan integetett
utánam.
2.
Esténként az Isten szuszogva
mossa lábát napi
verítékemben.
3.
Elönt az együttérzés, ahogy a fákra nézek,
mikor sebhelyesen könnyörögnek az égnek
egy madárfészekért.
4.
Ma éjszaka
felvágta ereit az erdő,
sírtak az őzek.
5.
Hangya vánszorog előttem a homokban,
vacsorámból egy morzsát cipel — Talán majd én is
egyszer az örömből.

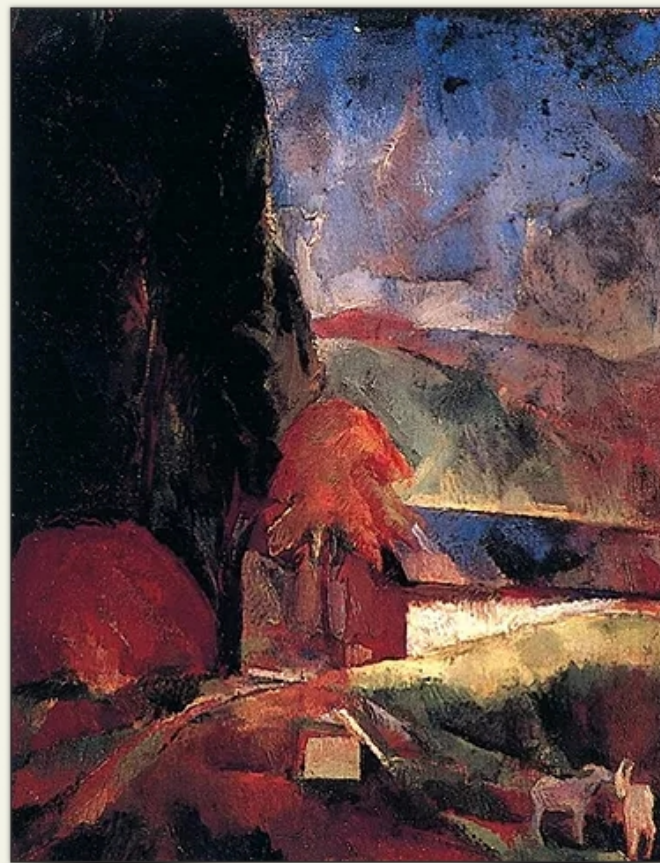
MUNKÁSOK

Este van.
Ülünk egy kocsmában,
s megéljenezzük a fáradt napot,

érdekli őket,
hogymilyen rendkívüli
és szabálytalan is
történhet még velük —

Például hogy megusszák mind a kettőt.

Aba-Novák Vilmos: Tájkép kecskével.

BORDAL

Ha bor nem lenne, mihez kezdenék
e pohárral, mely itt dülöng előttem,
mint kerítés, amely rettegően
elzárja a szép, rózsaszín világot?!

Ha bor nem lenne, mihez kezdenénk

megéljenezzük a földet:
verejtékünk vasporával lett ma is teli.
Azt mondjuk:
bármilyen is, jó ez az élet,
bizalommal vagyunk iránta —
De holnap megint kalapáljuk és fényesítjük,
s egyszer majd tényleg
ragyogni kezd.
Hisz felegyenesedünk mindig, mint a fű,
ha végigmásznak rajtunk a napok tankjai —
Bármi történik is:
minden hazugságtól
a mi igazságunk lesz fényesebb.
S mialatt a világ
tele van cifra mutatóval,
akik szomorúságot prédikálnak,
mi olajos rongyainkban,
verejtékezve,
vagy asszonyt ölelve,
vagy mint most, kocsmába iszogatva

megéljenezzük a fáradt napot.

Tizenegyedik parancsolat

Vegyél meg mindent, vásárolj nyakra-főre,
légy hitelképes, keress kezeseket,
ne maradj ki a piac örömeiből se,
szerezz, szerezz, szerezz!
Nélküled fizetésképtelenek a hivatalok,
hát jár neked ez, te állítod elő
a globális értéktöbbletet.
Vegyél meg minden ezt-azt, a polcok roskadoznak,
váltsd árura magad, legyen meg mindened.

A dolgozó testnek, ha este még maradék erejét összeszedi
(mert komolyzene megy, s jobb egy kis etyepetye)
kell a tudat, hogy a gyereknek – ha úgy dönt
a főorvos úr is – meglesz majd mindene.

Hát vegyél meg mindent, vásárolj nyakra-főre,

a sok doktorral ott az elvonóban?
Tengnének csak, mint fű a felvonóban,
és rólunk innák le az alkoholt.

S ahol Isten sincs kép-mutatás nélkül,
ha bor nem lenne, kibírnánk e kort,
e pöffeszkedő, jóllakott akolt,
hol ettem-ittam-szartam-dörgölöztem?

VALAKI

Idekönyököl este asztalomra
s repedt nehéz szétdolgozott kezét
ráejti a riadt papírlapokra

Vagy jön-megy csak szobámban oda-vissza
csörtet recsegő székeim között
és olcsó borom szomjasan kiüssza

Szegény szeret csak így szegényt — szorongva
beszél hozzám és keserű fejem
tenyere rozsdás a bronzába fogja

Mese

Legelőször a manók bújtak el
az est fűvébe, a manók legelőbb.
aztán tündér-hugaim hagytak el
éjfél után, de még hajnal előtt.
A boszorkány felsöpörgette a
sárkány barlangját, s ő is elveszett.
Az álmok zavaros vadvizein most
nappalaim lidércfénye remeg.

Sanszon

Ha már öreg leszek:
lesz öt macskám, és kilenc ebem,
és lesz, aki mócsingot mér nekik,
igen, lesz majd egy hentesem...

légy hitelképes, keress kezeseket,
ne maradj ki a piac örömeiből se,
szerezz, szerezz, szerezz!
megéljenezzük a fáradt napot.

Vándordal

mikor belépsz a házba eltaposod
az összes erre-kószált
asszony lábnyomát
mindennap éjfélutánig várlak
éjfél után szél zörgeti az ajtót
az ember nem gitár
attól is megpendül éjelen
hogyan nem talál rá a kezedre
kinyújtott kezemre akadtál
pedig csak árván hadonásztam
ha most riadtan elszaladnál
kivénhedt útonálló lennék
kit megríkat nyomorúsága
az kell hogy kifoszthassalak
és miattad bezárjanak
valami boldogabb halálba

Fekete madarak

Hidegen száll az isten sóhaja,
húzd összebb magadon kabátodat.
Figyeld, a búcsúzás szelíd dalát
zümögöm kemény fogaim között.
Valaki lehajtott fejjel jön a túlsó part felől,
ahol mi nem jártunk semmikor semmiét.
Bokáján harmat-pánt feszül és
egyre közelebb hallom az énekét.
Fekete madarak rebbennek szemünkben,
ahogy egymásra nézünk.
Ó, megfagytak az aranycsőrű madarak,
emlékeink hullái csak feküsznek,
kár hessegetni őket,
már nem találjuk az első csókok

Igen, talán ha már öreg leszek,
s a villakertben látom játszani őket,
a törpék és a szökőkút között,
igen, s na persze: el-elrévedek –

Most aztán végképp furcsa lenne, ha
prófétaként végezném, zsinegen,
s nem lenne villakertem, se ebem,
se macskám, se hentesem...

Ó, persze, mondanák a macskagazdikák,
na, persze, mondanák a kutyagazdikák,
hát, persze, mondanák a villagazdikák,
így végzi mind, mondanák, hát igen.

Valamit tenni kell már, azt hiszem,
mielőtt ideér a Semmisem,
óh macskagazdikák, óh, villagazdikák,
valamit tenni kell itt, hát igen.

Hold

Neonok közt feljött a Hold,
vacsoraszaggal száll a szél.
Távol az utca végénél
egy fáradt verkli döngicsél.

Bérházak sűrű árnyai
nem rejtették varázsod el.
Megfelezzük az egy cigit.
Éjjelre már nálam leszel.

Mi úgy találtunk egymásra,
mint a házra, ki hazaér.
Éhes lelkünkre süt a Hold,
ez az égi zsíroskenyér.

Óda

elhullatott kék tollait.
Hidegen száll az isten sóhaja,
húzd összebb magadon a kabátodat és
isten veled, isten velem.

Aba-Novák Vilmos: Akt tanulmány.

Este

Kitöltöttem a kérdőíveket
kifizettem a segélybélyeget
s belefáradtam
Nehéz a világ
Isten érezte utoljára ezt
mikor konokul boldog hit helyett
utánvéttel feladta címetekre
a Bibliát

Utánad kószálok

Utánad kószálok,
amikor egy nőt követek egész este, és a
koszos lépcsőházakban is
miattad ácsorgok csak, arra várva,
hogy te nyítsz ajtót,

Várost emelsz a poros pusztaságon,
folyót terelsz és embert új irányba,
s az utak fényes fogsorai közül
kilátásként gépek robaja rebben -

Egyik kezeden életet szorongatsz,
felszabadítasz és megtöltöd a lelkünk,
másik kezeden a messzeségnek lódít,
és nem tűröd, hogy kifújjuk magunkat.

Olajos vagy, izzadtságszagú, mégis
az asszonyok neked bontják az ágyat,
teherbeesnek és jajgatva szülnek,
hogy nevedet minél többen viseljék -

Ereid a vértől szinte sajognak,
néha azt bántod, aki halna érted,
és rezzenetlen tűröd, hogy az undok
nyálkás férgek mászkáljanak rajtad.

Ó, gyönyörű, vad és félelmetes vagy,
néha nem értlek, ámde úgy szeretlek,
hogy egyszer majd, ha békességre biztatsz,
valami harcban meg is halok érted.

Minden szavam

Minden szavam úgy jön a napvilágra,
hogy nem te fürösztöd szádban legelőször -
Csúnya, kopaszodó, furcsa kis állat
vagyok, de fényes kerekem forognak
fejemben, s szívem hegesztőpisztolyától
összeforrna a széthulló világ.
Eszpresszóban és kávéházak alján
papírt teszek néha magam elé, de
édes nyálad hiányzik ceruzámról.
S mint paraszt, ki nem ehet kenyereből,
úgy szórom el szerelmes szavamát
ebben az asszonyt-burjánzó pusztaságban.

---

te sehol sem található!
Ezek a versek is,
amiket mostanában mondogatok,
esetlenül és reménytelenül várnak reád.
Ó, nem félek a nőktől,
ismerem őket és
szájoncsókolom, aki megadatik,
de aztán újra csak
egész este követek valakit,
aki a sarkon visszapillant,
és újra látom, nem te vagy,
ma is a másik utcán ring a szoknyád,
és éjjel
meggyújtva villanyom, sokáig
nézem az alvó lányt, aki
feljött az este,
hisz keres valakit, akárcsak én,
amikor egy nőt követek,
mert ismerős,
ahogy hajába túr a szél
és feketén
széjjelteríti vállain
az álmain

MIT CSINÁL MOST A HŐS?

Mit csinál most a Hős, merre kószál?
Miket beszél, ha mondandója van?
Sziszeg a Hős, akár szélben a nádszál,
vagy ökle fölé töpped szótalan?

Hozzászoktam a Hőshöz s nem felejttem:
ha megszült, legyen fölnevelni kedve.
Hajoljon rám, szeme legyen fölöttem,
ne révedjen folyvást a végtelenbe.

Sebhely legyen a Hősmön, ne érem,
s ne hivatalban térdepeljen, ám
igyon velem, vagy ha nincs pénze éppen,
ücsörögjünk kedvetlenül a téren
s bámuljunk együtt a nők után.

Asperján György

Áru-e a kultúra?

Király István tavasszal megjelent Naplója sokat és sokszor foglalkozik a népi-urbánus problémával. Mint az ismert, a népi írók gondolat megjelenése a húszas évekre datálódik, s igazán karakteressé a harmincas évek idején lett. A népi írók nem alkottak valamiféle egységes csoportot, politikai állásfoglalásuk különböző pártokhoz kötötték őket. Fellépésüknek volt realitása, hiszen a Monarchia által elvcszított első világháborút követően Közép-Európa sok-sok tekintetben átrendeződött. Kétségtelen, hogy az egyik legnagyobb csapást a történelmi Magyarország szenvedte el. Nem volt egyszerű a talpraállítás, és mikéntjéhez sokféle gondolat kapcsolódott. Olyan írók léptek színre, nőttek fel, akik alkotásukkal tevékenyen politizálni akartak, s elsősorban a valóság általuk értelmezett bemutatásával. Ez az írói tábor maga nevezte ki a vele szemben állókat, akiket urbánusnak, liberálisnak és zsidónak látott és láttatott. Sok vitát gerjesztett ez a mesterségesen létrejött, létrehozott tábor-szemlélet. A korszak jelentős írói foglaltak állást számos kérdésben. József Attila például először népiként, majd urbánus-liberálisként.

1945 után alapvetően megváltoztak a társadalmi körülmények, új eszmék léptek porondra, és igazán az a szerep, amelyet a népi írók kitaláltak maguknak, elsősorban a

főideológusuk, Németh László megfogalmazásában, többé nem működött. Érdekes módon mégis élt, befolyással bírt. Ezért is említi ezt az egész kérdéskört Király Naplója.

Közismert, hogy az irodalmat is politikai eszközként használó Rákosiék bátorították a népből érkezett fiatal írók megjelenését. Azt hirdették, hogy a fényes szellőknek a népből sarjadt nemzedéke képes igazán megfogalmazni a nép igaz érzéseit, amelyek, Rákosiék szerint, óhatatlanul csak az új rend, a kommunisták melletti elköteleződést jelentheti. Ezek az írók, költők már nem Németh László, Féja Géza kissé elrongyolódott lobogóját kapták fel. Úgy gondolták, hogy a népet képviselik, mert csak ők értik a népet. De a nép nem csak a falun élőket jelentette, nem csupán a zsupfedeles házakban lakókat, hanem a városi egyszerű embereket, másként fogalmazva: a városi szegényeket, az új politikai helyzetnek kiszolgáltatott munkásságot, kishivatalnok réteget is. Megváltó terevek, elképzelések nem járultak ehhez a népiséghez, mert a politika peremén léteztek, a lényeges döntésekbe, a folyamatok alakulásába nem szólhattak bele. De mivel ez a csoport létezett, már a megteremtődésvel kijelölte azokat, akik, szerintük, nem az ő világukba tartoznak, vagyis az urbánusokat. Más fegyvereket forgatva és más talajon mozogva, de tovább létezett a két, egymással sok mindenben szemben álló tábor. Létezésüket visszaigazolták a teoretikusan gondolkodó irodalomtörténészek, kritikusok s ennek megfelelően a született műveket a helyzethez igazodva döntő kiadók a megjelentetéssel megerősítették, s így bizonyossággá tették, hogy a két szellemi tábor valóságosan körüljárható.

Csodás módon élt tovább a népi-urbánus ellentét, annak ellenére, hogy jelentése és vállalt feladata nem volt, nem lehetett. Létüket tulajdonképpen a politika pártfogolta, alapvetően azzal, hogy úgy tett, mintha fontos lenne számára az irodalom. És ezt az írók is így látták, mert a pénz a hatalmat képviselők kezében volt, s így nem lehetett mindegy, hogy a szétszortott pénzzel gazdálkodó kiadók kit emelnek fel, kinek a művét jelentetik meg. Hitvallás annak ellenére is volt és maradt, hogy tulajdonképpen nem volt miről hitet tenni, legfeljebb indirekt módon megvalósult ellenzéknek lenni. Mivele az urbánusok is a piacról éltek, a nem létező eszmei mag körül összezártak, s ezáltal a világ tudomására hozták, hogy ők micsodák és mit képviselnek.

Évtizedeken keresztül ment ez a játék. Egy-egy mű, vitacikk alapján a művi zsarátnok fel-fellobbant. Az irodalmi életben jelen lehetett lenni a pártoskodással, a besorolódás szerinti hitvallással. És meg lehetett ebből élni, ha nem is túl magas életszínvonalon. Meg lehetett belőle élni olyannyira, hogy sok-sok írónak nem volt napi elfoglaltságot jelentő munkahelye, úgynevezett szabadúszóként a műveiből boldogult. Akkoriban a kiadóknál, a folyóiratoknál, napilapoknál volt egy bizonyos anyagi keret, amely biztosította, hogy a művek napvilágot lássanak. Egy költő leadta a versét valamelyik lapnak, és pénzt kapott érte, utána ugyanazt a verset megjelentette antológiában vagy elhangzott a Rádióban, és ismét fizettek érte. Utána verseskötetben látott napvilágot, és ebben az esetben előre, a fogyás figyelembe vétele nélkül, a költő rangjához igazított

sordíjat fizettek művéért. Vagyis érdemes volt táborot választani, világossá tenni, hogy a vitában ki hova húz, milyen lovat nyergel.

És láss csodát: jött a rendszerváltás. A politikának, illetve pontosabban a politikai pártoknak többé nem volt fontos az irodalom, mert nem lehetett szavazatot gyűjtő fegyverként használni. És rögtön értelmét veszítette, hogy ki népi és ki urbánus. Hirtelen a valóság talaján egy platformra került valamennyi író. A vita, hogy áru-e a kultúra, az addigi mismásolás helyett rögtön megválaszolást kapott a könyvesboltokban, sőt már előtte a szerkesztőségekben: ha eladható, akkor áru. Ha nem adható el, akkor nem is tekinthető műnek, tehát nyilvánosságot sem kaphat. Az írók nem eszmei hovatartozás alapján kapták meg besorolhatóságukat, hanem eladhatóságuk szerint, ami természetesen nem a színvonalnak szólt, hanem a piac törvényeinek. Soha nem látott mennyiségben látott napvilágot az értéktelen, a selejt, a celeb-arcot bemutató celeb-irodalom. A színvonalas műveket a kiadók alapos piaci számvetés után engedték a nyomdába.

A hatalmat egyáltalán nem érdekelte, hogy mi jelenik meg, milyen tartalommal. Számára az irodalom nem létezett, és lányegében a gazdaságnak az a szegmense sem, amely a könyvek technikai részével (nyomtatás, értékesítés) foglalkozott. A legvadabb, legkaotikusaabb állapotok jöttek így létre. Az olvasókat többé semmi nem orientálta. Egyformán lelkesedtek a dilettantizmusért és a minőségért, elsősorban azzal, hogy a könyvesboltban kinyitották a pénztárcájukat. Nincs már szó népi és urbánus eszmeiségről, csak arról, hogy eladható az adott könyv, vagy sem. Nem az eszmei alapállás számít, hanem az értékesíthetőség. Az irodalom, a művészet színvonala pedig tragikusan összeomlott annak bizonyosságában, hogy a kultúra áru, és, sajnos, semmi más.

Aba-Novák Vilmos: Red's band.

<vissza a nyitó oldalra.

vendégkönyv